• Вести и съобщения • News •

ЮБИЛЕЙНА СРЕЩА НА ХИМИЦИТЕ ОТ ВИПУСК 1949–1953 г.

„Не сте сгрешили,
като сте избрали химията
за своя наука и професия."
Проф. Ив. Трифонов

С тези думи ни приветства на 20-ти септември 1949 г. първият професор в първия ни академичен учебен ден, от който започна нашият „химико-житейски" път. Той силно се разклони още в началото, въпреки опитите да бъдем разпределени всички за учители. Животът, младежкият ни порив, се оказаха по-силни от партийните директиви и след завършването всеки пое по своя професионален път в областта на химичната наука, промишленост и образование, за да се реализира достойно като „специалист по химия с педагогическа правоспособност". Нашият 61-ви випуск бе последен с такава широка специалност, непрофилирана в научно-производствено и педагогическо направление. Именно затова ние успешно се изявихме в научни и заводски лаборатории, в средни и висши училища, в химически и сродни производства. А може би и защото изучавахме химията като теория и практика в единство и с любов, защото я приемахме не само с ума си, но и със сърцето си — като лична и професионална съдба, възпята по-късно в стихове от колежката Йоана:

„Химия, химия ... моя съдба.
Моя човешка пътека нелека. Да,
щафета, поета в ранната младост,
предадена другиму в тихия залез.

Химия, химия ... моя съдба,
моя космическа тънка следа —
почти неизвестна, незабелязана,
но във сърцето ревниво опазена!"

Нашият випуск бе последен и по броя на приетите студенти (около 60 души), впоследствие увеличен от допълнително приети студенти. Разпределени в четири групи, ние по цял ден бяхме заедно на лекции и упражнения, които естествено преобладаваха в нашата специалност (таблица 1). Това ни позволи не само да придобием солидна теоретична и практическа подготовка по химия, но и да се опознаем взаимно, да заживеем задружно и весело в онези трудни следвоенни години, когато даже храната не достигаше, макар да имахме купони за физически работници.

Влюбени в химията, ние прекарвахме часове наред в неугледните лаборатории, без да обръщаме внимание на позакърпените престилки, изпоцапани с химикали, на скромните дрехи и обувки, набавяни с купони. И въпреки това бяхме млади и хубави, весели и щастливи. И много пеехме, имахме даже малък хор. Ходехме колективно на изложби и концерти, на кино и театър, на манифестации и митинги, нали имахме и младежка организация.

Затова, макар животът да ни разпръсна из цялата страна, ние продължаваме да се срещаме. Отначало тези периодични срещи около кръгли годишнини преминаваха протоколно в някой ресторант. Постепенно те се превърнаха в приятелски срещи на спомените в стария, почти рухнал, Физико-математически (сега журналистически) факултет, на ул. Московска 49, по пейките в ботаническата градина, а после и в някое близко заведение. Там се събираме ежегодно на 20-ти септември в 11,00 ч., точно когато сме прекрачили прага на това свято за нас място. Останало в нашите спомени и представи като храм на науката, то ни събра и на 20-ти май т.г., за да отбележим 50 години от семестриалното завършване на нашия випуск.

Таблица 1

Семестриално разписание на изучаваните дисциплини в специалност „Химия“ – випуск 1949/53 г.

Семестър	Химични дисциплини	Седмичен брой часове		Спомагателни дисциплини	Седмичен брой часове		Идеологични дисциплини	Седмичен брой часове		Военно-физическа подготовка	Седмичен брой часове	
		Лекции	Упражнения		Лекции	Упражнения		Лекции	Упражнения		Лекции	Упражнения
I	Неорганична химия Аналитична химия	5 4	– 10	Висша математика Минералогия Руски език I	4 3 2	2 3 –				Физкултура	–	2
II	Неорганична химия Аналитична химия	5 4	– 10	Висша математика Петрография Опитна физика I Руски език I	2 3 6 2	2 3 – –				Физкултура	–	2
III	Неорганична химия Аналитична химия	– 1	10 16	Опитна физика II Руски език II Западен език	6 2 2	4 – –	Маркс-ленинизъм	2	2	ВФП	6	–
IV	Аналитична химия	1	16	Опитна физика Руски език II Западен език			Маркс-ленинизъм	2	2	ВФП	5	–
V	Физикохимия Органична химия I Неорг. технология	4 4 4	4 9 4				Диал. и истор. матер.	2	2	ВФП	5	–
VI	Физикохимия Органична химия II Неорг. технология	4 4 3	4 9 4	Педагогика	2		Диал. и истор. матер.	2	2	ВФП	5	–
VII	Орг. хим. технология Металургия	4+2 2	8 2	Методика на химията	2	4	Полит. икономия I О-ви на държ. и право	2 2	1 –	ВФП	6	–
VIII	Орг. хим. технология Металургия	3+2 2	8 –	Методика на химията	2	4	Полит. икономия II	3	1	ВФП	2	2

За юбилейната среща бяха издирени и поканени почти всички още живи, но дойдоха 26 вече поостарели химици не само от София, а и от Бургас, Добрич, Белоградчик и други селища. Някои едва се разпознаваха след толкова дълга раздяла, но се прегръщахме и се целувахме с радост. Силно развълнувани, влязохме в нашата химическа аудитория на първия етаж в обновеното след ремонта източно крило на бившия ни факултет. Сега всичко около нас беше светло, чисто и просторно, но ние се връщахме назад в годините и търсехме с поглед къде бяха лабораториите по аналитична химия, сероводородната стая, наричана „Сибир“ или „Освиенцим“, кабинетът на проф. Н. Пенчев, лаборантската стая на Калъпчиев и други забележителности в някогашния мрачен и тесен коридор.

Замислени и развълнувани насядахме по банките на старите си места. Пред нас сякаш възкръсна образът на проф. Баларев, когото посрещахме с тропане на крака по стар „хайделбергски“ обичай. Спомените сами нахлуваха в главите ни, а краткото слово на нашия доайен Клеопатра предизвика неподправено вълнение. Ето част от него:

„Скъпи колеги,

Преди малко повече от половин век в София се стекоха от всички краища на България момичета и момчета, току-що завършили средното си образование, за да положат изпити в Университета, за да защитят правото и желанието си да учат. Това бяха млади хора, с различен социален произход, с различно възпитание и манталитет, с различен праг на знания и възможности, с различен морал и ценностна система. Едно нещо обаче у тях беше еднакво — решението им да учат химия.

Възможно е тогава на едни от тях да е въздействала магията на тази древна наука, корените на която се губят далеч в миналото, няколко хиляди години преди н.е. А може би това е била тайнствената сила на алхимията, властвала над умовете на учените около 14 века. Или просто мамещата с възможностите си област на практическата дейност на човека. Кой знае? Пък и какво значение има това сега. Какъвто и да е бил подтикът, решението бе взето, пламъкът бе запален. Важно е това, че запаленият в душите ни огън гори и до днес.

Преди петдесет години завърши първият етап от нашето обучение. Ние учехме, следвайки своите намерения, завършихме и изградихме своите планове. И започнахме да трупаме професионален опит и трудов стаж в онази възраст, която беше далеч от пенсионната. Сега сме различни, с променени лица, но пак се познаваме. Имаме богат жизнен опит, но все още недостатъчен. Брулени и кършени, ние не се предадохме. И когато се събираме заедно, винаги правим едно и също откритие — след толкова години нашите души са още млади. За тях времето не е преграда, а шлайф, с който елмазът може да се превърне в диамант.

Тогава, преди петдесет години, ние опознахме химията и придобитите знания прилагахме в нашите професии десетилетия наред. И пак се учехме. Изучавахме „алхимията“ на живота. Там нямаше професори и лекции, а само упражнения и лаборатории, в които сами получавахме резултати, подреждахме ги в таблици и търсихме взаимовръзки между тях. Писали сме мислено не една монография за смисъла на живота. На нашите срещи — конференции, споделяхме нашите резултати и открития, търсехме съвети и напътствия. Събирахме се, защото се познавахме и разчитахме един на друг. Защото в огромното пространство на живота ни трябваха познати рефери, съмишленици и другари.

Какво ще става напред във времето? Не знаем. Какво да очакваме в бъдеще? — Нашите следващи срещи. Защото са ни нужни. Защото са част от подпорите на моста между минало, настояще и бъдеще. Нека няма упреци, оплаквания и жалби. Нека ги заменим с разбиране и мъдрост в юбилейните години — години на размисли и доближаване до знанието, до истината.“

Водещата колежка Лили Петкова без дневен ред или предварителен сценарий едва „озаптяваше“ всички желаещи да се изкажат. Разбира се, най-напред почетохме паметта на починалите повече от 20 колеги. Те не са между нас, но имената им са вписани в нашата уникална книжка **„Знайно да бъде ... Една химическа приписка“** — колективен труд, събран и редактиран от „Малкия Митко“ — наш колега, сега доцент и доктор на химическите науки Д. Христов. В книжката са поместени спомени на десетина колеги, както и стихотворението „Двойник“ на покойната вече Йоана. Прочетохме нейната поетична изповед, която също много ни развълнува.

После започна своята „изповед“ Боян Мутафчиев, емигрирал във Франция и „изневерил“ на химията, работил главно в областта на физиката. Последваха реплики и други спомени — весели и тъжни, за случки в лабораториите, за нашите професори и асистенти, високо ерудирани и изключителни личности, повечето от които, за съжаление, вече покойници. Задочни поздравления получихме от акад. Ив. Костов, доц. Д. Нонова и

доц. Л. Кочев, възпрепятствани да дойдат на юбилейната среща.

Професорите във Физико-математическия факултет.
От ляво на дясно: Благовест Долапчиев, Иван Трифонов, Димитър Баларев, Димитър Иванов, Боян Петканчин

В края на срещата живеещите в София колеги споделиха опита си да се срещат всеки месец — първия и третия вторник в сладкарница „Атлантик“ на бул. „Скобелев“ (на Петте кьошета). Всеки, който има желание и възможност, присъства на тези мили приятелски срещи. Ако и някой друг „химик в оставка“ пожелае да си припомни с носталгия за отдавна отминалите студентски години, нека заповяда — всеки е ДОБРЕ ДОШЪЛ!

От инициативната група за юбилея (Л.Г. и К.С.)